

Dohánytermékek egyencsomagolása a védjegy kiüresítése

MIE

A SZELLEMITULAJDON-VÉDELEM AKTUÁLIS KÉRDÉSEI '11

"Értékek és kérdések a szellemi tulajdon világából"

Székesfehérvár, 2011. november 25.

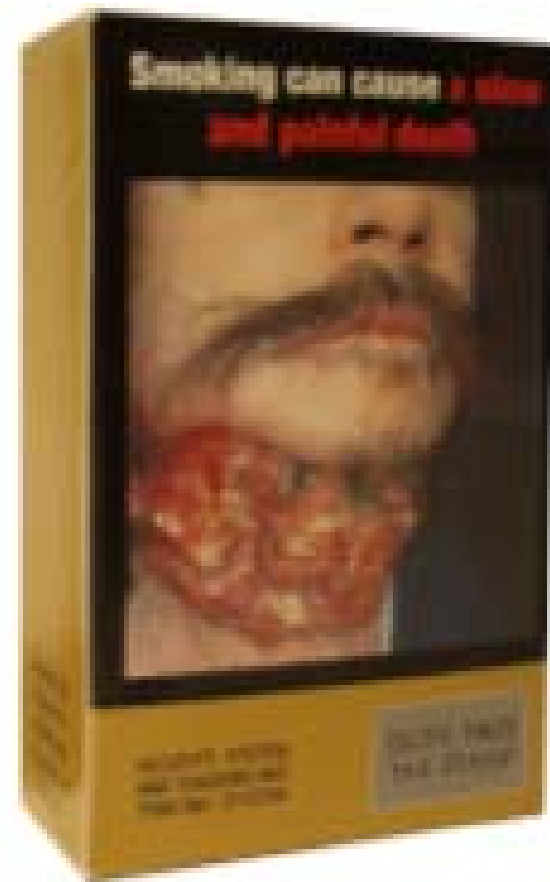
Dr. Bacher Gusztáv

Gusztav.bacher@szecskay.com

www.szecskay.com

Szecskay Attorneys at Law

Mi az egyen csomagolás?

Dohánytermékek csomagolásának standardizálása

Kizárólag:

- kereskedelmi név,
- mennyiség,
- egészségügyi figyelmeztetés,
- egyéb kötelezően feltüntetendő adatok

Egyszínű (pl. fehér, szürke vagy világos) kartondoboz

Nagyméretű egészségügyi figyelmeztetés (90%); dohányzástól elrettentő vizuális elemek

Következmény

- tilos az ábrás védjegyek használata
- tilos az egyéb információk (pl. minőség, termőhely, stb.) feltüntetése

Áttekintés

EU Dohánytermékek Irányelv felülvizsgálata

Egyencsomagolás

- Mi az egyen csomagolás?
- Nem bizonyított hatás
- Negatív gazdasági és társadalmi hatások
- Hatályos forgalmazási, reklámozási és fogyasztási korlátozások
- Védjegyjogok kiüresedése
- Alapvető jogok megsértése
- Nemzetközi egyezmények megsértése

Következtetések

Negatív gazdasági és társadalmi hatások

- nem igazolt a bevezetés hatékonysága
- DG SANCO által készített hatásvizsgálat (RAND Report): 17 év alatt 0,5%-al csökken a fogyasztás (minimális feltételezett, de nem bizonyított hatás)
- nem alkalmas a közegészség védelmére
- egyéb alternatív intézkedések hatékonyabbak (fogyasztás szabályozása és korlátozása, nevelés, egészségügyi felhívások)
- cigaretták ára csökkenni fog, amely a dohányfogyasztást növeli (a verseny árversenyre korlátozódik)
- könnyebb hamisítás
- feketekereskedelem növekedése
- gyengébb minőség
- forgalmazási korlátok (pl. életkor ellenőrzése) hiányoznak
- adóbevétel kiesés

Hatályos forgalmazási, reklámozási és fogyasztási korlátozások

- reklámtilalom
- *nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény*
 - ◆ Csomagolás kötelező tartalmi elemei
 - ★ kátrány, nikotin, szénmonoxid
 - ★ egészségügyi figyelmeztetés – ábrával kombinálva 2012-től
 - ◆ elkülönítés – külön polcon
 - ◆ eladó közreműködése kell a vásárláshoz
 - ◆ automatákból nem lehet
- 2012. január 1-től *zéró tolerancia*: dohányzási tilalom a közforgalmú intézmények zárt légterű helyiségében, közlekedési eszközökön, megállóhelyeken, játszótereken, munkahelyek zárt légterű helyiségeiben
- 18 éves korhatár

Alapjogok megsértése

- Alkotmány és Alaptörvény
- Római Egyezmény az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről (1950)
- Európai Unió Alapjogi Chartája

Gyártókat megillető alapvető jogok

- Tulajdonjog (védjegyek) védelme
- Kereskedelmi szólásszabadság védelme
- Piacgazdaság és vállalkozáshoz való jog

Fogyasztói jogok

- Információhoz való jog

Tulajdonjog védelme – kisajátítással megegyező hatás

- 13. § (1) *A Magyar Köztársaság biztosítja a **tulajdonhoz** való jogot.*
- (2) *Tulajdont **kisajátítani** csak kivételesen és közérdekből, törvényben szabályozott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.*
 - ◆ Az egyencsomagolás kötelezővé tétele (és ezzel a védjegyhasználat megtiltása) nemcsak az Alkotmány 13. § (1) bekezdésével ellentétes tulajdonkorlátozást jelent, hanem **hatása** megegyezik az Alkotmány 13. § (2) bekezdése által tiltott tulajdonelvonással.

Védjegyjogok kiüresedése

- **A Védjegy funkciói** (C 487/07, L'Oréal SA - Bellure)
 - ◆ kapcsolatot teremt az áru és annak gyártója között
 - ◆ piaci elismertség (goodwill, reputáció) hordozója
 - ◆ kizárólagos jog a védjegy használatára
 - ◆ minőségjelző funkció
 - ◆ reklámozási funkció
 - ◆ beruházási funkció

Európai Bizottság: *"Figyelemmel a dohánytermékek reklámozásának tilalmára és terjesztésének korlátozására, a márka a fogyasztó felé irányuló kommunikáció kulcseleme."*

- **A használat megtiltásának következményei:**
 - ◆ a védjegy értékének elvesztése,
 - ◆ a szellemi vagyon létrehozására eszközölt beruházás ellehetetlenítése, és
 - ◆ az érintett vállalat értékcsökkenése.
 - ◆ védjegyoltalom megszűnése 5 év használat hiánya után

A dohányvédjegyek a világ legértékesebb védjegyei közé tartoznak

Tulajdonjog védelme – kisajátítással megegyező hatás

- 13. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a **tulajdonhoz való jogot**.
- (2) Tulajdont **kisajátítani** csak kivételesen és közérdekből, törvényben szabályozott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

- Alaptörvény XIII. cikk
 - ◆ (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.
 - ◆ (2) Tulajdont *kisajátítani* csak *kivételesen* és *közérdekből*, törvényben meghatározott esetekben és módon, *teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett* lehet.

Kereskedelmi szólás szabadsága

- *61. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás és a szólás szabadságához, továbbá a közérdekű adatok megismeréséhez, valamint terjesztéséhez.*
- Alapjogi korlátozás tesztje: szükségesség és arányosság (*"A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni."*)
- Az egyencsomagolás alkotmányellenes korlátozás, figyelemmel az alternatív és hatékonyabb intézkedések (pl. reklámtilalom) lehetőségére a közegészség és a fiatalok védelmében.

Piacgazdaság és vállalkozáshoz való jog

Alkotmány 9. §

- *(1) Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül.*
- *(2) A Magyar Köztársaság elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a gazdasági verseny szabadságát.*

Alaptörvény M) cikk

- *(1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.*
- *(2) Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.*

A fogyasztó információhoz való joga

- Alkotmánybíróság gyakorlata:
 - ◆ *A fogyasztóknak [...] alanyi joguk van a megfelelő tájékoztatásra. A tájékoztatás pedig akkor megfelelő, ha a fogyasztó számára nyújtott információ a fogyasztót olyan helyzetbe hozza, hogy képes az áruk, termékek közötti választásra, amely választás megalapozott döntés eredménye.*
 - ◆ *A dohányzással kapcsolatban az államnak elsődlegesen annak feltételeit kell biztosítania, hogy az állampolgárok tájékozottak legyenek, és felelős döntést hozhassanak a fogyasztásról. Emellett alapvető állami kötelesség a nemdohányzók védelme. (37/2000. AB hat.)*
- Alaptörvény M) cikk
 - ◆ *(2) Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.*

Nemzetközi egyezmények megsértése

Alkotmány 7. § (1) A Magyar Köztársaság jogrendszere elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait, biztosítja továbbá a vállalt nemzetközi jogi kötelezettségek és a belső jog összhangját.

- TRIPS Egyezmény a szellemi tulajdon kereskedelemmel összefüggő kérdéseiről
- Párizsi Uniós Egyezmény az ipari tulajdon oltalmáról
- WTO Megállapodás a kereskedelem technikai akadályairól
- Kétoldalú befektetésvédelmi megállapodások (kisajátítással megegyező hatás miatt)

Nemzetközi egyezmények - TRIPS (1)

- **15. cikk 4.:** *Az áru vagy szolgáltatás jellege, amelyen a védjegyet alkalmazzák, semmiképpen sem jelenthet lajstromozási akadályt.*
- **17. cikk:** *A Tagok a védjegyoltalom hatálya alól meghatározott kivételekről rendelkezhetnek mint például a leíró jellegű kifejezések méltányos használata, feltéve, hogy az ilyen kivételek figyelembe veszik a védjegytulajdonos és harmadik felek jogos érdekeit.*

Nemzetközi egyezmények - TRIPS (2)

- **20. cikk:** *A védjegy kereskedelmi használata indokolatlanul nem köthető külön követelményhez, mint például a más védjeggyel történő használat, különleges formában történő használat, vagy a védjegynek valamely vállalkozás áruinak vagy szolgáltatásainak más vállalkozás áruitól vagy szolgáltatásaitól való megkülönböztető képességét hátrányosan befolyásoló módon történő használat.*
- **TRIPS 8. cikk:** *1. A Tagok nemzeti törvényeik és szabályozásuk megalkotásakor és módosításakor a közegészség és a közélémezés védelméhez szükséges és olyan intézkedéseket alkalmazhatnak, amelyek a társadalmi-gazdasági és műszaki fejlődéshez létfontosságú ágazatokban a közérdeket előmozdítják, feltéve, hogy ezek az intézkedések a jelen Megállapodás rendelkezéseivel összhangban vannak.*

Nemzetközi egyezmények - PUE

- 6. quinquies Cikk B) Az e cikkben említett gyári vagy kereskedelmi védjegy lajstromozása csak a következő esetekben **utasítható el vagy érvényteleníthető**:
 - ◆ 1. ha harmadik személy szerzett jogait sértheti abban az országban, ahol az oltalmat igénylik;
 - ◆ 2. ha nincsen megkülönböztető jellege vagy kizárólag olyan jelekből vagy megjelölésekből áll, amelyek a kereskedelemben az áru fajának, minőségének, mennyiségének, rendeltetésének, értékének, származási helyének vagy az előállítás idejének feltüntetésére szolgálnak, vagy amelyek a köznyelvben vagy a kereskedelem tisztas és állandó szokásai szerint használatossá váltak abban az országban, ahol az oltalmat igénylik;
 - ◆ 3. ha az erkölcsöt vagy a közrendet sérti, különösen ha a közönség megtévesztésére alkalmas. Nem tekinthető a védjegy a közrendet sértőnek pusztán abból az okból, hogy az nem felel meg a védjegyekre vonatkozó jogszabályok valamely rendelkezésének, kivéve, ha ez a rendelkezés maga is a közrendre vonatkozik.

A kereskedelem technikai akadályairól szóló WTO megállapodás

- 2.2. A Tagok biztosítják, hogy a technikai szabályzatokat nem azzal a céllal vagy hatással készítik el, fogadják el, vagy alkalmazzák, hogy azok a nemzetközi kereskedelem szükségtelen akadályait képezzék. E célból a technikai szabályzatok nem korlátozhatják jobban a kereskedelmet annál, mint ami egy jogos cél eléréséhez szükséges, figyelembe véve azt a kockázatot, ami ezen cél eléréséből adódna. Ilyen jogos célok többek között: nemzetbiztonsági követelmények; megtévesztő gyakorlat elkerülése; emberi egészség vagy biztonság, állati vagy növényi élet vagy egészség, illetve a környezet védelme. Ilyen kockázatok felmérésekor a mérlegelés idevágó elemei, többek között: az elérhető tudományos és technikai információk, kapcsolódó feldolgozási technológiák vagy a termékek szándékos végfelhasználása.
 - 1. **Technikai szabályzat:** Olyan okmány, amely meghatározza a termék jellemző ismertetőjegyeit vagy vonatkozó feldolgozási eljárásait és gyártási módszereit, beleértve az alkalmazandó adminisztratív rendelkezéseket, amelyek teljesítése kötelező. Tartalmazhat, vagy kizárólag foglalkozhat termékre, feldolgozási eljárásra vagy gyártási módszerre alkalmazandó terminológiával, jelképekkel, csomagolással, jelöléssel vagy címkézéssel.
-

Kártalanítás a beruházásvédelmi egyezmények alapján

- Példa: 89/1989. (VIII. 5.) MT rendelet a Magyar Népköztársaság és a Svájci Államszövetség között a beruházások kölcsönös elősegítéséről és védelméről szóló megállapodás kihirdetéséről

 - 1. Cikk 2. A **beruházás** kifejezés magában foglal minden vagyoni értéket és különösen:
 - ◆ d) szerzői jogokat, ipari tulajdonjogokat (mint a szabadalom, használati minta, ipari minta vagy modell, védjegy, kereskedelmi név, eredetmegjelölés), know-how-t és good-will-t;

 - 6. Cikk - **Tulajdonkorlátozás és kártalanítás**
 - ◆ 1. Egyik Szerződő Fél sem hoz sem közvetett, sem közvetlen módon a másik Szerződő Fél beruházóinak beruházásait érintő kisajátítási, államosítási vagy azonos természetű, illetőleg azonos következményekkel járó intézkedést, kivéve, ha az intézkedéseket közérdekből, megkülönböztetés nélkül és megfelelő törvényes eljárás keretében hozzák, és feltéve, hogy a tényleges és megfelelő kártalanításról rendelkeznek. A kártalanítás összegét, beleértve a kamatokat, a beruházás származási országának valutájában késedelem nélkül fizetik ki a jogosult személy részére, tekintet nélkül annak tartózkodási- és lakóhelyére.
-

Következtetések

- az egyencsomagolás bevezetése jogellenes mind az EU-ban, mind Magyarországon
- kártalanítási kötelezettség az állam részéről
- egy esetleges szabályozás precedenst teremthet más legális termékek korlátozására is
- a Ctv. javasolt új 3. § (5) bekezdése: *a cégnévnek egyértelműen különböznie kell a közhatalmi és közigazgatási szervek hivatalos és a köznyelvben használt elnevezésétől.*
 - ◆ A Javaslat 135. §-a : a módosítás hatályba lépését megelőzően bejegyzett azon cégek, amelyek cégneve vagy rövidített cégneve nem felel meg a fent hivatkozott követelménynek a cégjegyzékben vezetett adataik első változásakor, de legkésőbb 2013. február 1. napjáig kötelesek cégnevüket megváltoztatni.

Köszönöm a figyelmet!

Dr. Bacher Gusztáv

Gusztav.bacher@szecskay.com

www.szecskay.com

Szecskay Ügyvédi Iroda